7.07.2009

KÖZLEMÉNY A KÉPVISELŐK RÉSZÉRE

Tárgy: A Marek Brükner, német állampolgár által a „Lehman Geschädigte Arbeitsgruppe Frankfurt am Main" nevében benyújtott 1577/2008. számú petíció a Lehman Brothers bank összeomlásáról és az európai károsultak számára felállítandó alapról

1. A petíció összefoglalása

A petíció benyújtója amellett érvel, hogy a Lehman Brothers bank összeomlása miatt hozzanak létre egy európai alapot az európai károsultak számára. Az alapnak a bizonyítékok beszerzésének és a peres eljárásoknak a költségeit kellene fedeznie. Az alappal biztosítani kellene, hogy az európai betétesek és az európai bankok munkavállalói megismerjék a bankok fizetésképtelenségének valódi okait. Ennek során a fogyasztók védelmén van a legnagyobb hangsúly. A peres eljárásra rendelkezésre álló források lehetővé tennék az egyes betéteseknek, hogy éljenek jogaikkal, a bizonyítékok beszerzésére szánt összegek segítségével pedig az illetékes bíróságoknak benyújtandó bizonyítékokat lehetne összegyűjteni. A petíció benyújtója úgy véli, hogy a javaslat egyúttal a csoportos kereset lehetőségének hiányát is megoldja. Véleménye szerint az állami felügyeletek kudarcot vallottak. A petíció benyújtója továbbá számos bevezetendő intézkedést sorol fel. A javasolt alappal meg lehetne teremteni a betétesek/befektetők és az európai pénzintézetek közötti egyensúlyt.

2. Elfogadhatóság

Elfogadhatónak nyilvánítva: 2009. március 18. Tájékoztatás kérése a Bizottságtól (az eljárási szabályzat 202. cikkének (6) bekezdése szerint).

3. A Bizottságtól kapott válasz: 2009. július 7.

„A Bizottság elismeri annak fontosságát, hogy biztosított legyen a pénzügyi válság és különösen a pénzintézetek, mint például a Lehman Brothers összeomlása miatt károsult fogyasztók számára a hatékony jogorvoslat lehetősége. Ugyanakkor a Bizottság úgy véli, hogy már léteznek olyan mechanizmusok, amelyekkel a fogyasztók élhetnek. A legtöbb tagállamban például vannak alternatív vitarendezési (ADR) testületek, köztük ombudsmanok, közvetítők vagy panaszbizottságok, amelyek rendezik a fogyasztók és a pénzintézetek közötti vitákat. Az alternatív vitarendezési eljárások általában díjmentesek (vagy igen kis költséggel járnak) a fogyasztók számára, emellett gyorsabbak, mint a bírósági eljárások. A fenti alternatív vitarendezési testületek az egész EGT-re kiterjedő hálózatba, az úgynevezett FIN-NET-be tömörülnek, amelyen keresztül segítséget nyújtanak a határokon átnyúló pénzügyi panaszokkal hozzájuk forduló fogyasztóknak. Több, a FIN-NET tagjaként működő alternatív vitarendezési testület beszámolt a Bizottságnak arról, hogy megoldásokat próbálnak találni a válsággal összefüggő, nagy számú egyforma vagy egymáshoz nagyon hasonló panasz hatékony kezelésére.

Ha az ügyek az alternatív vitarendezési eljárás keretében nem oldhatók meg, a fogyasztók jogaikat a nemzeti bíróságok előtt érvényesíthetik. A jogi lépések megtételéhez számos tagállamban fogyasztóvédelmi szervezetek (Németországban: „Verbraucherzentralen”) nyújtanak a fogyasztóknak szervezési és jogi segítséget. Emellett sok tagállam jogsegélyt kínál, és pénzeszközöket is biztosít az eljárási költségek fedezésére.

Továbbá a Bizottság dolgozik a kollektív fogyasztói jogorvoslat intézményén azon helyzetek kezelése érdekében, amelyekben sok fogyasztót valamely kereskedő ugyanazon gyakorlata miatt ér kár. Az e területen a közelmúltban készült tanulmányok rámutatnak, hogy a legtöbb tömeges jogvita a pénzügyi szolgáltatások területén merül fel, és nem a fogyasztók megelégedésére zajlik. Ezek a megállapítások összhangban állnak azzal, hogy a pénzügyi válság során gyakran ugyanazon pénzügyi szolgáltatónak egyszerre sok fogyasztóját éri kár. A Bizottság 2008 novemberében zöld könyvet tett közzé a kollektív fogyasztói jogorvoslatról, amelyben számos lehetséges szakpolitikai alternatívát mutatott be a tömeges kártérítési igények kezelésére, és felkérte az érintett feleket, hogy nyilvánítsanak véleményt a vázolt alternatívákról. 2009 májusában a Bizottság által szervezett nyilvános meghallgatáson mintegy 300 érintett fél vitatta meg a kollektív jogorvoslat főbb kérdéseit. A nyilvános konzultáció világossá tette, hogy a jogorvoslatot kérő fogyasztók számára az egyik legfőbb problémát a tömeges kártérítési igények finanszírozása jelenti. Ezzel a kérdéssel a Bizottság nyomonkövetési intézkedései keretében foglalkozni kell. Jelenleg azonban túl korai lenne következtetéseket levonni, amint azt a petíció benyújtója kérte.

A befektetési szolgáltatások ügyfelek részére történő nyújtását (beleértve a befektetési tanácsadást is) a közösségi jog a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelvben (2004/39/EK irányelv[1] és végrehajtási intézkedései) szabályozza, amely 2007 novemberében lépett hatályba. A pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv ügyfelenkénti befektetővédelemmel kapcsolatos rendelkezései még nem voltak érvényben, amikor a legtöbb állítólagos visszaélésszerű értékesítés megtörtént. Ennek ellenére a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv hozzájárul ahhoz, hogy a jövőben megelőzhető legyen a kockázatos eszközök hanyag értékesítése. Emellett a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv 2010-re tervezett felülvizsgálatának keretében a Bizottság mérlegelni fogja, hogy szükség van-e a

[1] *HL L 145., 2004.4.30., 1-44. o.*

bankokra/befektetési vállalkozásokra vonatkozó magatartási szabályok szigorítására, különös tekintettel a lakossági ügyfelekre, figyelembe véve a pénzügyi válság során szerzett tapasztalatokat.

A Bizottság márciusi közleményében (Közlemény az Európai Tanács tavaszi ülésszakához: „Impulzusok az európai gazdaság élénkítéséhez", COM(2009)114) több intézkedésre tett javaslatot, amelyek célja a befektetővédelem erősítése. Ezek közé tartozik a meglévő betétbiztosítási rendszerek megerősítése (a banki, értékpapír- és biztosítási ágazatban), valamint azon biztosítékok és követelmények megerősítése, amelyeket a pénzintézeteknek be kell tartaniuk, ha csomagolt befektetési termékeket kínálnak fel vagy értékesítenek lakossági ügyfelek részére.

Következtetések

A Bizottság véleménye szerint már léteznek olyan mechanizmusok, amelyek segítségével a fogyasztók érvényesíthetik a válság következtében felmerülő kárigényeiket, bár a fogyasztók jogorvoslati lehetőségein a tömeges jogviták esetében lehetne javítani. Emellett a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv a pénzügyi eszközök lakossági ügyfeleknek történő értékesítése tekintetében lényegesen erősítette a befektetők védelmét. A pénzügyi válság során szerzett tapasztalatok fényében a Bizottság tovább fogja szigorítani a befektetővédelmi szabályokat."